

Innehåll

Förord

I Perspektiv på flickskildring

1	Att kränga sig ur en könsroll	1
	Syfte, avgränsning och metod	2
	Begreppsdiskussion	4
	Teoretiska utgångspunkter	7
2	Femininiteten gestaltas	8
	Längtan efter ett emancipatoriskt slut	8
	Könet görs och störs	13
	Ungdomslitteratur + feminism = sant	16
3	Ungdomsromanens nya förutsättningar för kön	23
	Gestaltning av makt och förtryck	27
	Begreppsförskjutning	29
	Kvardröjande könsmonster	32
	Omvända könsroller	34
	Främmandegjord flicka	36
	Flickmakt och värnlöshet	40
4	Förklädnadsromanens flickskildring	44
	Manliga förnyare i rampljuset, kvinnliga i skuggan	47
	<i>Stridshästen</i> – riddarroman(s) med förhinder	49
	<i>Love love love</i> – bruksbokens sexuella experiment	50
	<i>Missne och Robin</i> – symbolisk mognad i fantasy	52
	Skugg-tetralogin – vidgad realism	55
	<i>Dårfinkar och dånickar</i> – farsens könsparodi	57
	<i>Janne, min vän</i> – mimesis möter myt	58
	<i>Stortjuvens pojke</i> – historisk roman ur flickperspektiv	60
	<i>Anna-Carolinas krig</i> – frontberättelsens soldatflicka	60
	Avhandlingens uppbyggnad	61

II Från flickbokens typgalleri till förklädnadsromanens flicktyp

1	Flickmatris och representationer av flickskap	63
	Mellan anpassning och protest	67
	Pojkmatris – en modell för maskulinitet	74
	Matrisens underliggande stereotyper	77
2	Arketyperiska mönster i flickskildring	83
	Ungdomslitteraturens androgyner	87
	Den nya flickan är en pojke	88
	Jo March och flickkollektivet	96
	Anne på Grönkulla – lektioner i att vara flicka	97
	Det svenska 1930-talets överskridande flicka	99

	Formelbokens populära pojkflicka	103
3	Litterär androgyni	105
	Sammansmältning och omstörtning	107
	Teckenras och kategorikris	111
	Förklädda barn	118
4	Förklädnadsromanens matris	124
	Pojkar i förklädnad	124
	Flickor i förklädnad	127

III Berättarperspektiv grumlar könstillhörighet

1	Feministisk blick på narratologi	130
	Berättardilemmat i barn- och ungdomslitteratur	135
2	Opersonlig berättare	142
	Fokaliserat flickmedvetande	142
	Reviderande flickblick	151
	Begärande pojkblick	159
3	Den förklädda flickan som personlig berättare	166
	Crossvokalisering och undanröjd femininitet	168
	Kvasifeminin flickröst	174
4	Flickberättarens självförståelse och spegling i den förklädda	181
5	Pojkberättare förbryllas av förklädnad	192
	Pojkrösten främmandegör flickan	193
	Krackelerande kön	198

IV Karnevalessk könsordning

1	Karnevalens inverterade kön	206
	Ungdomsromanens karnevalsstruktur	209
2	Överdriven maskulinisering	213
	Kvinnokamp i riddarrustning	214
	Soldatflickans hjältedåd	217
	Makt – en balansakt	220
3	Omförhandlat kön	226
	Karnevalesskt kön hos manliga motparter	227
	Tillträde till ett transvestitiskt rum	230
	Internaliserat pojkskap	231
	Provokation på pojkterritorium	236
	Att värja sig verbalt	241
4	Värnlöst flickskap	243
	Flankflickan kallas för hora	244
	Medskyldig till gruppvåldtäkt	247
	Konfrontation med kvinnohistoria	249
5	Den förklädda flickan i emancipationens tjänst	252
	Omformulerad hjälte	258
	Visuell representation av flickan	263

V Upplösningens emancipatoriska potential

1	Könsideologiska aspekter av upplösningen	267
2	Slutet skapar (köns)ordning	275
3	Återanpassning till kjolstadiet	280
	Kvinnokropp i rött	281
	Performans i rosa	284
	Emancipationens blårandiga klänning	289
	Självförverkligande i vitt	292
	Försoning med flickskapet	301
4	Återvändo omöjliggjord	306
	Den förklädda flickan dödas	308
	Den förklädda flickan dödar	316

VI Slutord

Förändrad bild av 1980-talets förnyelse av ungdomsromanen	326
Att stöda eller störa könsordning	329
Berättarstrukturen bär upp könskonstruktionen	330
Frigörande maskulinisering	331
Risk för kvasifeminina karaktärer	332
Flickor förklädda till flickor	334

Summary	337
----------------	-----

Litteratur	346
-------------------	-----

Titelregister	367
----------------------	-----

Personregister	369
-----------------------	-----

Bilaga	373
---------------	-----